

MUZEJSKI VJESNIK 6

GLASILO MUZEJA

SJEVEROZAPADNE HRVATSKE

**MUZEJSKI VJESNIK
GLASILO MUZEJSKOG DRUŠTVA SJEVEROZAPADNE
HRVATSKE**

(Čakovec, Čazma, Grabrovnica, Kalinovec, Koprivnica, Križevci,
Trakošćan, Varaždin, Varaždinske Toplice i Virje)

UREDNIŠTVO

Vladimir Kalšan (glavni i odgovorni urednik), Ljubica Ramušćak,
Marina Šimek, Vlado Srimšek, Branimir Šimek (tehnički urednik)

Muzejski vjesnik izlazi povremeno, a najmanje jednom godišnje.
Rukopise ne honoriramo i ne vraćamo. Časopis solidarno financi-
raju muzeji sjeverozapadne Hrvatske.

NAKLADNIK

Muzej Međimurja — Čakovec

ZA NAKLADNIKA

Vladimir Kalšan

TISAK

TIZ »Zrinski« Čakovec, naklada 800 komada

BROJ 6 — OŽUJAK 1983.

GOD. VI

Za sadržaj priloga odgovaraju autori

SADRŽAJ

MUZEJ I ŠKOLA

- Stjepan Hajduk: Iskustva iz Zavičajnog muzeja Varaždinske Toplice u suradnji sa školama 3
- Marina Šimek: Neke mogućnosti suradnje učenika i arheologa 6
- Libuše Kašpar: Suradnja etnologa Gradskog muzeja Varaždin se školama 11
- Miroslav Klemm: Obrazovanje izložbama 16

MUZEJ I UDRUŽENI RAD

- Franjo Horvatić: Suradnja Muzeja grada Koprivnice i SOUR-a »Podravke« 21
- Jasna Tomičić: Udruženi rad i Gradski muzej Varaždin 25
- Vladimir Kalšan: Muzej Međimurja — Čakovec i udruženi rad Međimurja 26

MEZEOLOGIJA I ZAŠTITA

- Zorko Marković: Razmatranja o zaštiti arheoloških lokaliteta 31
- Dragutin Feletar: Dolazi vrijeme »Industrijskih muzeja« 33
- Smilja Petr-Marčec: Osnovan muzej prehrane »Podravke« 35
- Marina Šimek: Igračke u prethistoriji i antici 39
- Zoran Gregl: Osnutak muzeja u Velikom Taboru 42

STRUČNI ČLANCI

- Zorko Marković: Opažanja o statističkoj obradi nalaza s arheoloških istraživanja 49
- Zoran Homen: O jednom nalazu sa križevačke ciglane 51
- Jasna Tomičić: Varaždinska brvnara 55
- Tomislav Đurić: Stare varaždinske novine u knjižnici Gradskog muzeja Varaždin 58
- Vladimir Kalšan: Kupoprodajni ugovor Eugen Feštetić — »Slavonija« dd za industriju drva u Zagrebu 64
- Josip Fluksi: Naprave za lov štetočina i gamadi 68
- Marijan Špoljar: Izložba — akcija kao forma galerijskog djelovanja 71

VIJESTI

— Dragutin Feletar: Četiri vrijedna izdanja	77
— Libuše Kašpar: Povijesne paralele hrvatske i slovenske etnologije (1848 — 1945.)	79
— Libuše Kašpar: Kongres folklorista na Hvaru	81
— Ljubica Ramušćak: III kongres Saveza društava povjesničara umjetnosti Jugoslavije i Skupština saveza	82

IN MEMORIAM

— Tomislav Đurić: Umro je Josip Turković — slikar podravske ravni	87
— Dragutin Feletar: Mirko Androić (1922—1982.)	88
— Tomislav Đurić: Uz desetu obljetnicu smrti Krešimira Filića	89
AKCIJE	93

RAZMATRANJA O ZAŠTITI ARHEOLOŠKIH LOKALITETA

Budući da je Muzejsko društvo svjeverozapadne Hrvatske na sastanku u Trakošćanu, u studenom 1982. godine, donijelo zaključak o slanju prijedloga ovog Društva za izmjenu republičkog Zakona o zaštiti spomenika kulture, ovdje ćemo navesti samo neka razmišljanja o potrebi preinačavanja nekih odredbi postojećega Zakona.

Najbolje će biti da u početku navedemo barem neke izrazite promašaje ili, iskrenije rečeno, neka uništenja, koja su dosadašnji zakon omogućili. Slučaj prvi: Borinci, god. 1961. Prilikom plućnog rigoliranja uništeno je 300—400 grobova srednjovjekovne bjelobrdske kulture, a na cijeloj nekropoli pretpostavlja se da je bilo između 1000 i 2000 grobova. U maloj sondi 1964. godine (25 m²) iskopano je 7 grobova (S. Dimitrijević). Lokalitet je, unatoč pokušaju intervencije, sasvim uništen. Slučaj drugi: Klisa, veliki neolitski, antički i bjelobrdski lokalitet, prije nekoliko godina. Jedan mali dio lokaliteta i nalaza je spašen (Gradski muzej Vukovar), sve ostalo je doslovno srasnjeno sa zemljom jer je osječki aerodrom »morao« biti izgrađen baš na tome mjestu. Slučaj treći: prepucavanja oko »prava« na uništavanje i preuređenje Osora po čefu pojedinaca-vlasnika kuća. I tako dalje, i tako redom.

Sasvim ozbiljno nameće se pitanje: je li ovome društvu, premda se na papirima zaklinje da se zalaže za potpuno očuvanje spomenika kulture gdje god je to moguće, zaista stalo do zaštite? Ili je to prepušteno onim naivcima koji rade na poslovima zaštite, na poslovima »od posebnog društvenog interesa«, i za male osobne dohotke moraju izigravati čudake koji su vječna opasnost cijelome »normalnom« društvu (građevinskim poduzećima, općinskim urbanističkim zavodima, financijerima krupnih građevinskih zahvata)? Svjesni smo također da su u principu slabo koordinirane djelatnosti pojedinih muzeja, općinskih zavoda za urbanizam, te Regionalnih i Republičkih zavoda za zaštitu. Nedavno je organizirana mreža povjerenika za zaštitu spomenika kulture pri svakoj općini, ali ne treba zatvarati oči pred činjenicom da se radi samo o formalnom rješenju (mnogi od tih »povjerenika« veze nemaju s muzejskom strukom, i u pravilu su dio općinskih organa vlasti, te se može pretpostaviti da se neće suprotstavljati tzv. »općinskim« i »višim« interesima kada bude potrebno braniti neki arheološki lokalitet od uništenja ili tražiti prethodno istraživanje). S druge

strane, činjenica je da u SR Hrvatskoj čak ni svaka općina nema uređenu muzejsku zbirku (o pravome muzeju da ne govorimo), a dok ne dođe do realizacije toga imperativa ne možemo govoriti niti o sluhu društva za očuvanje svoje tradicije i baštine. Jer, dok je općinskim vlastima novac za zapošljavanje etnologa i arheologa (dakle onih stručnjaka koji rade u najugroženijim djelatnostima) balast i luksuz, dotle se u različitim općinskim službama gomila »neophodno potrebna« administracija s tendencijom stalnoga rasta. Neposrednim proizvođačima se, pak, nerijetko zlonamjerno prikazuju muzejski poslovi kao tobože administrativni i nepotrebni.

Muzejsko društvo sjeverozapadne Hrvatske predložilo je ono što muzejski radnici trenutno smatraju **jedino normalnim i jedino moralnim**: nema zaštite spomenika kulture (prvenstveno onih koji su ugroženi na terenu) dok se ne izmijene osnovne zakonske odredbe, tj. dok svaki arheološki lokalitet (onaj koji je ranije pronađen, ali isto tako i onaj koji je pronađen u toku radova) ne bude zakonom zaštićen. Muzeji i zavodi za zaštitu, sredstava za hitne intervencije u pravilu nemaju. Poduzeća koja financiraju ili obavljaju takve radove morala bi imati u financijsku konstrukciju ugrađena sredstva za neophodnu arheološku zaštitu. U slučaju da se gradi na terenu gdje nema arheološkog lokaliteta, novac, naravno, ostaje poduzeću. Smatramo da neće biti prave zaštite sve dok se stvari ne postave na ovakvu ili vrlo sličnu osnovu. Sve ostalo je, na žalost, samo birokratsko izigravanje zaštite i **svjesno uništavanje**. Zapitajmo se najzad (ne samo muzealci, nego cijelo društvo) što ćemo ostaviti našim potomcima: istraženu i zaštićenu baštinu ili sjećanje na nekad postojeće lokalitete i spomenike? I zapitajmo se otvoreno gdje su nam toliko spominjano kulturno razmišljanje, kulturno ponašanje i kulturna tradicija?

Vjerujemo da će ovome prijedlogu biti suprotstavljena razmišljanja kojima je stanje kakvo jest sasvim normalno i sasvim moralno. Takvima još jednom naglašavamo da nam je dosta licemjernoga ponašanja onih koji se smatraju kulturnim ljudima a dozvoljavaju i blagosivaju uništavanje spomeničke baštine u ime nekakvoga lažnog napretka društva. Možda sve ovo zvuči gorko, ali ovakvo ponašanje, kakvo u zaštiti danas jest, vodi nas samo nastrag, u vremena za koja smo davno mislili da su izumrla s petrolejkama.